

Te saate anda olulise panuse!

- müüge kemikaale vastutustundega

Seaduslikuks kasutamiseks müüdüd tooteid, mille koostises leidub teatud kemikaale, on võimalik kasutada ka kuritegelikel eesmärkidel. Terroristid kasutavad neid näiteks isetehtud lõhkekehade valmistamiseks. Müüjate tähelepanelikkusel on oluline osa, aidates ametivõimudel sellised ettevõtmised avastada ja katkestada. Käesolevas teabelehes leiduvad soovitusel on teile abiks raskete kuritegude ärahoidmisel ning seadusest tulenevate kohustuste täitmisel.

Teatamiskohustus

Kahtlustäratavatest tehingutest, kaotiminekutest ja vargustest, mille puhul on tegemist allpool loetletud kemikaale sisaldavate toodetega, tuleb teatada vastavalt EL määrusele nr 98/2013¹ kontaktpunkti (vt allpool).

Kemikaal	Millistes toodetes võib esineda
Vesinikperoksiid	Valgendajad, blondeerimisvahendid, desinfitseerimisvahendid, puhastusvahendid
Nitrometaan	Kaasaegne mootorikütus
Lämmastikhape	Söövitusained, metallitöötlusvahendid
Naatriumkloraat, kaaliumkloraat, naatriumperkloraat ja kaaliumperkloraat	Pürotehnilised tooted
Ammooniumnitraat ²	Väetis, külmakotid
Atsetoon	Küünelaki eemaldaja, lahusti
Heksamiin	Vedelkütus matkapliitidele ning aurumootori mudelid
Väävelhape	Kanaliseerimise puhastusvahendid, akuhape (müügil sellise nime all)
Kaaliumnitraat, naatriumnitraat ja kaltsiumnitraat	Väetis, toiduainete säilitusained (müügil sellise nime all)
Kaltsium-ammooniumnitraat	Väetis

Tähelepanu nõuavad ka järgmised tooted, kuid määruse 98/2013 järgi ei ole teatamine nende puhul kohustuslik:

- Muud kloraatide, perkloraatide ja nitraatide soolad
- Permanganaatide soolad
- Peeneksjahvatatud/pulbristatud metallid • Piktogrammiga „Pealuu ja ristatudsääreluud“ tähistatud tooted

¹ Täpsem ülevaade määruses, mille leiate aadressilt <http://eur-lex.europa.eu>

² Juhul kui toode sisaldab ammooniumnitraadi kujul (kaalu järgi) üle 16% lämmastikku (N).

Kuidas teha kindlaks, milliste toodete müümisel on vaja olla tähelepanelik

Alljärgnevad meetmed aitavad teil olla kauba müümisel vastutustundlik ning pidada kinni seadusega kehtestatud nõuetest:

1. Kontrollige, kas teil müügil olevad tooted sisaldavad eespool loetletud kemikaale või on märgistatud pealuu ja ristatud sääreluude kujutisega. Toote koostisained leiab enamasti etiketilt, ohutuskaardilt või muust tooteinfost. Juhul kui te teavet ei leia, võtke ühendust tarnijaga.
2. Selgitage välja tooted, mille suhtes tuleb olla tähelepanelik. Need on tooted, milles esinevad nimekirja kantud kemikaalid:
 - iseseisvalt või põhikoostisainena, või
 - lihtsa segu koostises, mis koosneb üldjuhul vähem kui viiest koostisainest.

Tooted, mille koostises on nimekirja kantud kemikaali alla 1 %, samuti väetised, millel ei ole lämmastikusisalduse märgistust (N), üldjuhul erilist tähelepanu ei nõua.

3. Teavitage oma töötajaid sellest, milliste toodete puhul on vaja olla eriti tähelepanelik, millele pöörata tähelepanu ja kuidas tähelepanekutest teatada. Käesolevale infolehele on lisatud plakat, mida teil tuleks omalt poolt täiendada, et müügipersonalil oleks lihtsam tunda ära tooteid, mille suhtes on vaja olla tähelepanelik. Kui võimalik, hoidke selliseid tooteid kohas, kus personalil on kerge neil silma peal hoida, näiteks müügileti lähedal või – juhul kui võimalik – müügileti taga.
4. Vaadake oma tooted korrapäraselt üle, et oleks kindel, et teil olev info toodete kohta ei ole vananenud.

Kuidas tunda ära kahtlasi tehinguid

Kahtlustäratavad on igasugused tehingud või katsed teha tehingut, mille puhul on mõistlik alus arvata, et toodet kavatakse kasutada kuritegelikel eesmärkidel. Kas ostja käitumises leidub midagi kahtlast, seda tuleb otsustada igal konkreetsel juhul eraldi. Kahtlase käitumise tundemärgid on:

- Ostja käitub närviliselt, hoidub suhtlemast või ei ole selline nagu tavapärased ostjad
- Ostja soovib osta toodet ebaharilikus koguses või osta erinevaid tooteid ebaebaharilikus kombinatsioonis
- Ostja ei ole tuttav toote tavakasutuse ega käsitlemiseeskirjadega
- Ostja ei soovi avaldada, milleks ta kavateb toodet/tooteid kasutada
- Ostja keeldub alternatiivsetest toodetest või madalama (kuid kavandatud kasutuseks piisava) kontsentratsiooniga toodetest
- Ostja soovib tingimata tasuda sularahas, eriti suurte koguste puhul

- Ostja ei soovi esitada isikutunnistust ega andmeid elukoha kohta, kui tal palutakse seda teha
- Soovib, et kaup pakendataks või tarnitaks viisil, mis erineb tavapärasest, soovituslikust või eeldatavast

Mida teha kahtlustuse tekkides

Kui tehing või katse tehingut teha äratav teie kahtlust või te avastate varguse või kauba kadumise, mis ei ole lihtsalt seletatav, teatage sellest kontaktpunkti.

Püüdke säilitada ostja ja tehingu kohta võimalikult palju üksikasju, nagu:

- Pikkus, kehaehitus, soeng ja juuksevärv, habe, vuntsid
- Tätoveeringud, kaunistusrõngad, armid, prillid ja/või muud tundemärgid
- Sõiduki registreerimisnumber, mark ja mudel
- Ostu toimumisaeg, tooted ja kogused

Hoidke alles tšekid, isikuandmete üksikasjad ja turvakaamera salvestused. Kõik dokumendid, mida klient on käes hoidnud, tuleb säilitada sõrmejälgede võtmiseks.

Teil on õigus tehingust keelduda. Teade tuleb edastada kontaktpunktile viivitamatult ka tehingust keeldumise korral.

Kontaktpunkt teate edastamiseks

Eestis on kontaktpunktiks **Politsei- ja Piirivalveamet**.

Helistage numbril **612 3810** või kirjutage e-posti aadressil spoc@politsei.ee ja teavitage oma tähelepanekutest.

Lisainfo

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium: [Piirangud kemikaalide kättesaadavaks tegemisele](#)